Ajuntament de Barcelona -BG
1000002658

Ajuntament de Barcelona

Descentralització i Participació Ciutadana

Papers

INDEX

1. Síntesi del Procés de Descentralització. (1983-1987).
2. Serveis i Activitats dels Districtes.
3. Organització dels Districtes, participació i vida activa.
4. Cronologia de la Descentralització. (1979-1987)
5. 10 Preguntes bàsiques.
6. Descentralització : Dades bàsiques.

353 Bar

Ajuntament de Barcelona

Descentralització i Participació Ciutadana

Papers

3. ORGANITZACIO DELS DISTRICTES, PARTICIPACIO I VIDA ASSOCIATIVA

PARTICIPACIO I VIDA ASSOCIATIVA

ELS REGLAMENTS DE DISTRICTE I DE PARTICIPACIO

El primer Ajuntament democràtic, en iniciar el procés descentralitzador aprovà el Reglament dels Consells Municipals de Districte (21-12-1979). S'inclogué una diposició transitòria indicant que transcorregut un any es procediria a la seva revisió per a recollir l'experiència adquirida i adaptar-lo a les possibles modificacions de la legislació local vigent. Aquest Reglament permeté constituir Consells de Districte presidits per un Regidor nomenat per l'Alcalde a proposta del Grup Municipal que va obtenir més vots en el Districte. El Consell de Districte estava format per Consellers nomenats pels partits polítics o coalicions i en forma proporcional als vots obtinguts en el Districte.

El Reglament de 1979 creava també una Comissió Permanent formada per un representant de cadascun dels tres partits o coalicions més votades en el Districte i s'atribuia al Consell de Districte la capacitat de crear Comissions o Grups de Treball segons les necessitats i interessos del Districte, per problemes concrets o per zones determinades del territori. Les competències atribuïdes als Consells de Districte eren només de caràcter informatiu, consultiu, propositiu i de comunicació amb els ciutadans.

En l'actual mandat s'aprovà, en 1984, una nova divisió territorial de la ciutat. La unanimitat aconseguida, la sòlida base històrico-geogràfica dels nous Districtes i el moviment associatiu, han estat factors importants d'estímul del procés descentralitzador.

Alhora que s'implanten els nous Districtes, s'elabora un programa relativament ambiciós i molt detallat de descentralització de competències, funcions i serveis. Aquest programa s'aprova, en versió resumida, en el Pla Quadriennal (18-11-1983) i en la seva versió desenvolupada, per la Comissió de Govern (16-5-1984). Al mateix temps la progressiva territorialització de les inversions i de l'organització de diversos serveis (socials, de neteja, centres cívics, etc.) crea condicions més favorables a la descentralització. En el curs del darrer mandat les transferències de funcions i serveis als Districtes permeten consolidar una estructura administrativa sòlida i d'una eficiència molt superior a la que hi havia en el període anterior.

En els Districtes ens trobem amb un personal qualificat: director de serveis, secretari general, cap i equip de serveis tècnics, cap de serveis personals, responsable del centre de serveis socials, directors dels Centres Cívics, de casals de joves, de llars d'avis, animadors econòmics, informadors, etc. La relació amb les entitats ha canviat: a la informació periòdica d'allò que fa l'Ajuntament o del que diuen els veïns o associats s'afegeix cada vegada més la col.laboració més o menys crítica, el recolzament dels uns a iniciatives o activitats dels altres, la participació en la gestió del Districte.

En aquestes condicions el Reglament de 1979 s'havia quedat estret: la vida quotidiana dels Districtes, les seves competències reals, la participació ciutadana, anaven molt més enllà del que estableix un reglament que tenia necessàriament un caràcter provisional.

El marc legal, lentament, també s'ha modificat, encara que no s'ha completat la construcció del marc jurídico-polític que permeti substituir del tot la Llei Especial de Barcelona de 1960. A l'abril de 1985 es va aprovar la nova Llei de Règim Local, que en el seu article 24 estableix que els municipis podran establir òrgans territorials de gestió desconcentrada, amb l'organització, funcions i competències que cada Ajuntament els confereixi i amb la finalitat de millorar la gestió municipal i facilitar la participació ciutadana.

En la mesura que aquesta llei deixa vigent la Llei Especial de Barcelona en tot allò que no la contradigui i per no haver-se desenvolupat la legislació autònomica de caràcter local ni haver-se aprovat la Carta Municipal de Barcelona, la reglamentació de la Descentralització i de la Participació es mou en uns marges relativament imprecissos.

Una vegada aprovada la nova i definitiva divisió territorial, i mentre emprenïem el procés de transferències, vam considerar que havíem d'elaborar una nova reglamentació per les raons següents:

a) Perquè legalment era possible, ja que el marc legal ofereix un marge suficientment ampli per una reglamentació que s'adeqüi a l'organització, funcionament i activitat dels Districtes, que no estigui en contradicció amb la legislació general i que s'integri en la futura Carta Municipal.

b) Perquè políticament era un compromís de la Majoria de Govern, que s'expressava als Programes Municipals del PSC i del PSUC i que va ser assumida pel Pla Quadriennal (1983-1987). A més, el Reglament de 1979 establia la seva necessària revisió al terme d'un any.

c) Perquè la dinàmica descentralitzadora i la vitalitat de la participació ciutadana exigien una reglamentació que correspongues a la vida real dels Districtes.

d) I, per últim, vam considerar convenient formalitzar aquesta pràctica descentralitzadora i participativa per consolidar-la a la nostra Ciutat i per facilitar que es tingui en compte quan s'elaborin les lleis autonòmiques i els altres reglaments de Barcelona o d'altres ciutats.

L'aprovació de la Llei de Règim Local ha permés aprovar aquesta normativa. En el proper mandat la tasca endegada per la Comissió de la Carta Municipal permetrà elaborar i aprovar una nova legislació especial per a Barcelona, de les Corts espanyoles i del Parlament de Catalunya. En el nou marc podrem dotar-nos d'una reglamentació més definitiva de la Descentralització i de la Participació. Mentres tant s'ha fet un pas més, cap endavant, en el sentit de la democratització i de l'eficiència del govern

municipal. Aquest és l'objectiu de les Normes aprovades unànimement en el Plenari de l'Ajuntament de Barcelona del 5 de desembre de 1986.

Aquestes Normes no són un producte de laboratori. L'equip polític responsable de la Descentralització, amb la col.laboració dels Serveis Jurídics de l'Ajuntament de Barcelona, ha pretès formalitzar en un redactat tècnicament coherent l'experiència pràctica dels protagonistes de la Descentralització a cada Districte (presidents i consellers, tècnics, dirigents d'entitats). S'ha treballat durant gairebé tres anys, amb els Consells de Districte, les entitats, la Federació d'Associacions de Veïns, i, evidentment amb tots els grups municipals. Com en el cas de la Divisió Territorial de la Ciutat i del Programa de descentralització de competències, funcions i serveis s'ha de destacar l'entesa aconseguida sobre qüestions que per la seva naturalesa -nova organització bàsica del govern de la ciutat- fan desitjable un acord que legitimi el procés de canvi emprés i que permeti consolidar a llarg plaç el nou sistema de gestió municipal.

L'aprovació d'aquestes Normes suposa pràcticament l'acompliment del Programa Quadriennal en matèria de Descentralització. Quan en el proper mandat i en el marc de la Carta Municipal, es cel.lebrin eleccions directes de Districte, s'haurà aconseguit realitzar en un temps rècord, en comparació al conjunt de països europeus, un procès de Descentralització política i administrativa que es caracteriza per la seva capacitat de crear estructures i formes de gestió noves, pel consens i el pluralisme polítics en que es produeix i pel desenvolupament de la participació ciutadana que fa possible.

Per últim, convé destacar també que no es tracta d'una actuació més, d'una qüestió tècnica o secundària. Amb la Descentralitzacció de la ciutat volem aconseguir, i en part ja és així, una gestió molt més eficient i més propera als ciutadans, volem construir una Barcelona de futur més participativa, innovadora i solidària.

FORMES DE PARTICIPACIO RECOLLIDES ALS REGLAMENTS I APLICADES JA EN L'ACTUALITAT

Organització dels Districtes

- Reglament Intern de Funcionament. Correspon a cada Consell de Ditricte la seva aprovació. Art. 15a

  S'ha aprovat ja el Reglament Intern del Districte d'Horta-Guinardó.

- Comissió de Govern. Formada pel President, el Vice-president i un número máxim de 4 Consellers. Art. 16

- Funcions de la Comissió de Govern. Exercirà les funcions que li siguin atribuïdes en els acords d'assignació de competències al Dte. Amb caràcter general cooperarà amb el President en l'execució dels acords del Dte. i actuarà per al funcionament i la continuitat en la gestió administrativa. Art. 17

- Comissions de treball. Existiran obligatòriament al menys dos Comissions de Treball: de Urbanisme i Obres Públiques; i de Serveis Personals. Art. 21.

  Estan constituïdes a tots els Districtes.

Participació Ciutadana

- Fitxer General d'Entitats de Participació Ciutadana. Poden solicitar la inscripció les entitats sense ànim de lucre, amb marc territorial d'actuació el municipi de Barcelona i que tinguin per objecte fonamental estatutari de la seva activitat els interessos generals de la ciutat i la millora de la cualitat de vida dels seus veïns o representin interessos sectorials, econòmics, comercials, professionals, científics, culturals o anàlegs. La sol.licitut es presentarà al Registre General. Art. 4.1 i 4.3
  Correspon a la Comissió de Govern la inscripció. Art. 5.

  Han demanat la inscripció set Entitats d'àmbit ciutadà.

- Fitxer d'Entitats de Districte. Poden solicitar la inscripció les entitats sense ànim de lucre, amb marc territorial d'actuació que estigui prioritàriament comprés dins el Districte corresponent i que tinguin per objecte fonamental estatutari de la seva activitat els interessos generals de la ciutat i la millora de la cualitat de vida dels seus veïns o representin interessos sectorials, econòmics, comercials, professionals, científics, culturals o anàlegs. La sol.licitut es presentarà al Registre General. Art. 4.1, 4.2 i 4.3
  Correspon al Consell del Dte. respectiu la inscripció. Art. 5.

  Han estat creats en tots els Districtes. En alguns casos s'ha

integrat d'ofici a totes les entitats i associacions que mantenien una relació habitual amb el Consell.

- Consells Sectorials o d'Area. Integrats per entitats, inscrites al Fitxer General, els seus objectius estiguin relacionats amb el tema que es tracti a més a més d'altres entitats o persones relacionades amb el tema. Art. 12.
  Els Tinents d'Alcalde o Regidors responsables de cada una de les àrees i sectors fomentaran la creació de Consells Sectorials. Art. 13.

  Existeixen ja el Consell Consultiu de Circulació i Transports Vials, el de Serveis Socials, el de Consum, el d'Esports i el de Joventut que depenen de les seves respectives Arees. Per altre part, i depenent de l'Alcaldia, estan els Consells Assessors Econòmic i Social.

- Consells Consultius d'Entitats de Districte. En cada Dte. existirà, al menys, un Consell Consultiu d'Entitats integrat pel President del Dte., els Consellers que dessigni el Consell (mínim un per Grup) i representants de les associacions i entitats inscrites al Fitxer d'Entitats de Dte. Art. 14.

  S'han constituit també a tots els Districtes.

- Audiència Pública. Es la forma de participació a través de la qual els administrats proposen a l'Administració municipal l'adopció d'acords o reben d'aquesta informació de les actuacions político-administratives. Art. 18.
  Poden ser: de Ciutat o de Districte; de proposta d'acords o d'informació i d'ofici o a instància dels administrats. Art.19.

  S'han realitzat dos Audiències Públiques de Ciutat (25.6. i 9.7.86) per l'informació de les Normes Reguladores de la Organització dels Districtes i de la Participació. S'ha convocat també una Audiencia Pública de Ciutat per discutir les Ordenances Fiscals de 1988.

- Iniciativa Ciutadana. Per la qual els ciutadans sol.liciten a l'Ajuntament que porti a terme una determinada activitat de competència i interès públic municipal, a la finalitat del qual aporten mitjans econòmics, béns, drets o treball personal. Art. 33.

  S'han entregat 40 milions de pessetes en la convocatòria dels Primers Premis a la Iniciativa dels Ciutadans presentat sota l'eslogan "Faci d'Alcalde".

FORMES DE PARTICIPACIO RECOLLIDES ALS REGLAMENTS I QUE CALDRA DESPLEGAR EN EL PROPER MANDAT

- Dedicació dels Consellers de la Comissió de Govern.
  Amb totes les funcions atribuïdes a la Comissió de Govern i, sobretot, despres de l'elecció directa dels membres del Consell caldrà presentar la proposta a la Conselleria de Treball de la Generalitat per tal de que dispossin d'una llibertat d'horaris similar a la dels representants sindicals

- Consell Consultiu d'Entitats de Ciutat. Estarà integrat per l'Alcalde, els Tinents d'Alcalde, un representant de cada Grup Municipal, un representant de cada Consell d'Entitats de Dte, representants d'Entitats inscrites al Fitxer General i el Secretari. (Art. 6)
  No es podrà reunir en tant que no es constituexin els Consells Consultius de Dte.

- Declaració d'utilitat pública de les entitats inscrites als Fitxers. La LLei de Bases de Règim Local no explicita el procediment per la declaració d'utilitat pública a les associacions.
  Desenvolupant l'Art. 3 de les Normes de Participació es podria dotar a la declaració dels següents continguts:

  1) Poder formar part de tots els estaments de consulta o de participació constituits per l'Ajuntament a l'efecte. Consideració com ens prioritaris de participació.
  2) Gaudir de les exempcions que cada una de les Ordenances Fiscals observin.
  3) Tenir prioritat per establir convenis amb l'Administració per complir les finalitats objecte de la pròpia associació, sense perjudici de la transparència pública i igualdat d'oportunitats.
  4) Possibilitat de que l'Ajuntamenmt delegui o encomani la realització o gestió d'activitats d'interès ciutadà.

- Informació Pública Individualitzada. Quan circunstàncies d'interès públic ho aconsellin, l'acte o acord objecte d'informació podrà remetre's directament a tots els ciutadans censats en el conjunt del municipi o en el Districte, a fi de que aquests al.leguin el que creguin convenient o expressin la seva conformitat o disconformitat (Art. 39).
  Aquesta figura podria ser l'equivalent a les consultes de manera "informal", que permetria conèixer l'opinió dels ciutadans de múltiples formes (directament, enquestes, telefònicament, etc.). Caldria regular-ho conjuntament amb el Referèndum i la Consulta Ciutadana.

- Referèndum i Consulta Ciutadana. L'Ajuntament i cada un dels seus Dtes. podran consultar l'opinió dels ciutadans en matèries de la seva competència a través del Referendum i de la Consulta Ciutadana ... en tot cas contemplarà el dret a que la Consulta expressi les possibles solucions alternatives amb la máxima informació escrita i gràfica possible (Art. 40).

S'han de reglamentar les modalitats, àmbits territorials, comissió de seguiment, paper de les Juntes Electorals, utilització informàtica, etc.

- Llibre de suggeriments, iniciatives i queixes. En l'Ajuntament i en cada un dels Dtes. existirà un Llibre de Suggeriments... (Art. 46).
  Cal estudiar no només la realització d'aquest Llibre sino també el circuit que han de seguir les reclamacions per assegurar la seva resposta. Possibilitat de transcripció dels suggeriments recollits per telèfon. Diferències entre Reclamacions i Plecs de Descàrrec.

ALTRES FORMES DE PARTICIPACIO EXPERIMENTADES DES D'ELS DISTRICTES

CENTRES CIVICS

Els Centres Cívics intenten ser un camí per donar a conèixer la cultura popular, per canalitzar una voluntat, per consolidar l'associacionisme i, també perquè el ciutadà de Barcelona sigui cada día més solidari, tingui un millor coneixement de la societat que ens ha tocat viure.

Els resultats, pel que fa a la tasca endegada en aquests darrers anys, són plenament satisfactoris. Actualment hi ha en funcionament un total de 16 Centres Cívics distribuits per tota Barcelona (només a la Ciutat Vella, per la seva especificitat urbanística, no s'ha pogut inaugurar cap) i són a punt d'acabar-se dos més. A aquestes xifres s'han d'afegir 13 Casals de Barri.

Els resultats demostren que el número de participants ha crescut any a any. Així, el 1984, els Centres Cívics de Barcelona van rebre un total de 174.907 participants. Dos anys més tard, aquestes xifres augmentaven fins a 694.000. Però quan més es nota la seva consolidació és a l'any 1985, només cal esmentar la xifra de 570.010 persones que van assistir o participar en les 2.970 activitats que es van programar. Finalment, i pel que fa a l'any 1986, més de dos milions d'usuaris han gaudit dels serveis que ofereixen els Centres.

AGENTS DE DESENVOLUPAMENT LOCAL (ADL)

Els Agents de Desenvolupament Local sorgeixen com una necessitat en el contexte de les respostes locals a la crisi econòmica, al model de creixement i als desequilibris territorials. Apareixen com un instrument útil per el recolçament i la dinamització de les iniciatives económiques que apareixen als Districtes. La implantació d'una xarxa d'ADLs en la ciutat de Barcelona sembla ser el mitjà més eficaç per potenciar les iniciatives locals i promoure el desenvolupament.

Les funcions dels ADLs s'articulen en torn a quatre dimensions:
- L'animació. Per facilitar la expressió de la població, la seva participació i la seva iniciativa.
- El recolçament tècnic. Per facilitar l'éxit dels projectes.
- La mediació i l'informació. Per vincular i conectar entre si als actors locals, a les iniciatives amb els recursos i als projectes amb les fonts de finançament.
- El coneixement i l'anàlisi del medi.

Aquestes funcions de dinamització del desenvolupament local es recolcen en una estratègia de contactes i relacions amb les entitats i associacions de cada Districte. Al mateix temps

l'ADL ha de ser un interlocutor eficaç per els portadors dels projectes. En resum l'ADL es planteja actuar com animador, com promotor del desenvolupament i com un element més que participi en la mateixa gestació i concepció dels projectes que se li presenten.

TALLERS DE TECNOLOGIA ADEQUADA

Es realitzen en col.laboració de la Comissió de Descentralització, la Ponència de Desenvolupament Econòmic i Social i l'Area de Cultura per part de l'Ajuntament i l'INEM i la Universitat Politècnica. L'activitat té un doble objectiu: d'una part facilitar l'auto-ocupació de joves graduats de nivell mig i superior i d'una altra, contribuir a la difusió de continguts tecnològics en el contexte de la cultura urbana i participativa.

Els temes contemplats són principalment l'ús racional de l'energia, ràdio i veu, informàtica i microordinadors domèstics aplicats a la gestió i jardineria i horticultura urbanes.

1er. CURS D'INICIACIO A LES TECNIQUES DE GESTIO D'ENTITATS ASSOCIATIVES

Sota el títol de "Paricipació i Gestió als Districtes" la Comissió de Descentralització, conjuntament amb el Centre per al Desenvolupament de l'Economia Social han posat en marxa des d'el passat dia 24 dabril un Curs adressat a aquelles persones que tenen la responsabilitat de gestionar associacions o entitats.

Els objectius que es marca el curs són: La formació de tècniques de gestió aplicades a l'organització dentitats no lucratives; la informació de recerca de recursos per a la vida associativa; l'inici de un debat sobre les noves tendències de lassociacionisme; l'introducció als sistemes comptables pel recull de la realitat econòmica i la recerca dels canals de recollida de linformació econòmica.

El Curs s'esta realitzant en 8 Districtes de la Ciutat i el número total de participants és de 115.

PREMI A LA INICIATIVA DELS CIUTADANS ALS DISTRICTES DE BARELONA

Aquest concurs, més conegut popularment pel seu eslogan "Faci d'Alcalde", va ser concebut com una via d'incentivació de la participació ciutadana i com una forma per avançar en el desplegament de les Normes Reguladores de la Participació. L'objectiu concret era dotar de contingut el Dret d'Iniciativa per tal de que els ciutadans proposessin actuacions o serveis que representessin aportacions interessants a la millora de la